

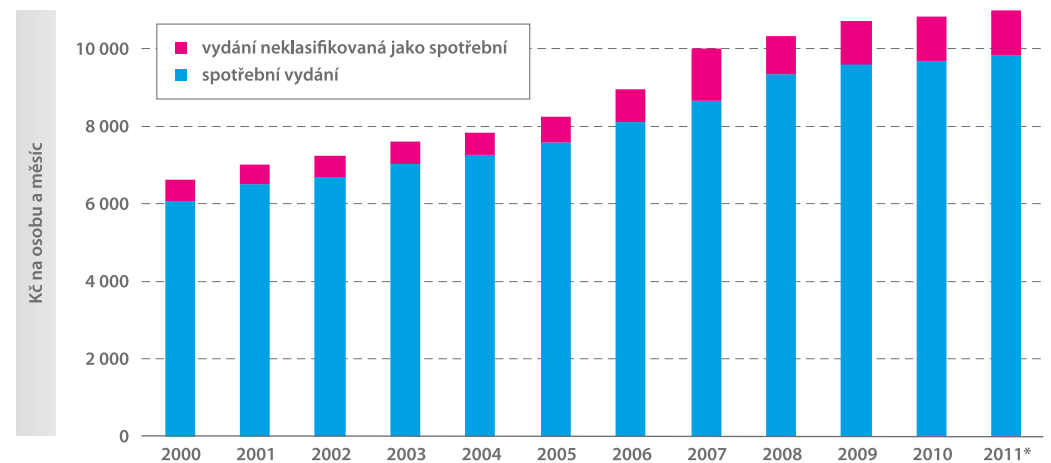
Struktura vydání se změnila, náklady na bydlení na 1. místě

Informace o vydáních a spotřebě domácností poskytuje **šetření statistiky rodinných účtů**. Na delší časové řadě výsledků šetření jsou patrné změny v životním stylu domácností a také, jak domácnosti reagují na měnící se ekonomickou situaci.

Mezi roky 2000 a 2010 se zvýšila průměrná čistá peněžní vydání domácností zpravidajského souboru statistiky rodinných účtů (SRÚ) nominálně o 63,3 % a dosáhla průměrné měsíční hodnoty 10 835 Kč na osobu.

Podle předběžných údajů za rok 2011 pak činila čistá peněžní vydání 11 010 Kč na osobu a měsíc. Spotřební vydání domácností se mezi roky 2000 a 2010 zvýšila nominálně o 59,2 %, což po zohlednění růstu cen (index spotřebitelských cen 2010/2000 činil 128,5) znamenalo reálné zvýšení jen o necelých 24 %. Podle předběžných výsledků za rok 2011 pak došlo oproti roku 2010 ke zvýšení spotřebních vydání o zhruba 1,5 %, ale vzhledem k cenové situaci to představovalo mírný reálný pokles. Na předběžných výsledcích lze tedy pozorovat vliv nepříznivé

Čistá peněžní vydání domácností statistiky rodinných účtů v letech 2000 až 2011

Zdroj: ČSÚ | * předběžné údaje

ekonomické situace, o níž se obvykle hovoří jako o „krizi“.

Rozdíly mezi příjmy a vydáními

V roce 2000 byly čisté peněžní příjmy domácností o 4,8 % vyšší než jejich vydání, v roce 2010 už rozdíl mezi příjmy a vydáními představoval 11,9 %. Z toho lze usoudit, že domácnosti přímo využívaly menší podíl svých prostředků a více si jich ponechávaly například jako úspory. V předběžných výsledcích za rok 2011 byl rozdíl příjmů a vydání

o něco nižší než v roce 2010 (necelých 10 %).

Rozdíl mezi čistými peněžními příjmy a čistými peněžními vydá-

Podle předběžných údajů za rok 2011 činila čistá peněžní vydání 11 010 Kč na osobu a měsíc.

nými u domácností s různou úrovní příjmu se mezi roky 2000 a 2010 významně prohloubil. V roce 2000 se u domácností s nejnižšími pří-

jmy vydání takřka rovnala jejich příjmům, v roce 2010 byly jejich příjmy vyšší o 2,8 %. „Nejbohatší“ domácnosti nejsou nuceny využívat k pokrytí svých potřeb všechny nabyté prostředky. V roce 2000 jejich příjmy o 7,6 % přesáhly jejich vydání a v roce 2010 tento rozdíl činil dokonce 20,5 %; těmto domácnostem tedy stále větší část jejich finančních prostředků zůstávala volně k dispozici.

Poměr „běžných“ spotřebních vydání a vydání neklasifikovaných jako spotřební (převážně investičních) se v letech 2000 až 2005 pohyboval kolem 92 % a 8 %, v le-

Vydání a příjmy domácností statistiky rodinných účtů v letech 2000 až 2011

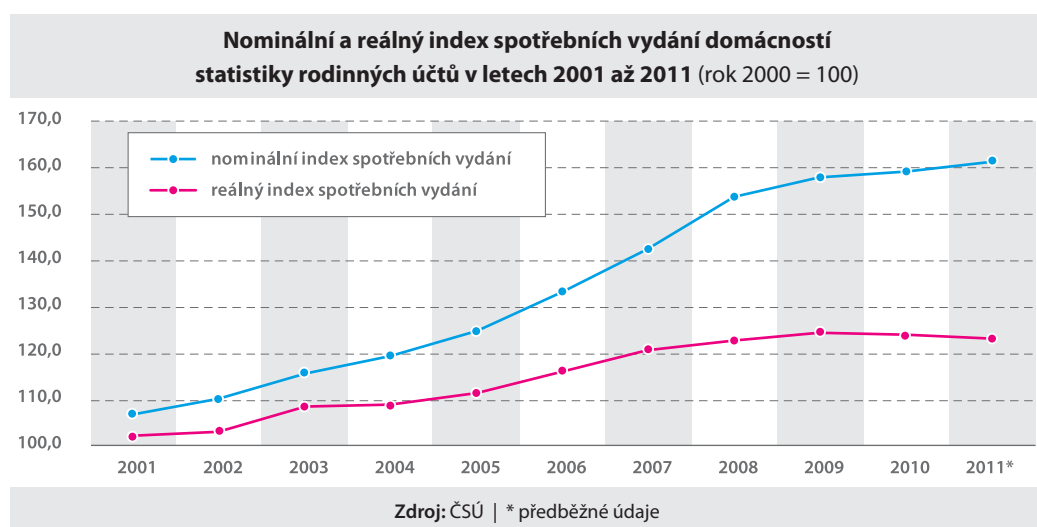
Rok	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Čistá peněžní vydání celkem (v Kč / os. / měsíc)	6 635	8 264	8 965	10 017	10 330	10 719	10 835	11 010
Rozdíl čistých příjmů a čistých vydání (v Kč / os. / měsíc)	316	793	747	467	1 129	1 148	1 285	1 079
Index čistých příjmů a čistých vydání	104,8	109,6	108,3	104,7	110,9	110,7	111,9	109,8

Zdroj: ČSÚ | * předběžné údaje

tech 2006 a 2008 se zmenšil podíl spotřebních vydání (podíly tvořily 90,5 % a 9,5 %). Výrazný výkyv nastal v roce 2007, kdy spotřební vydání tvořila pouze 86,5 % a nespotřební vydání 13,5 %; tato situace byla ovlivněna odlišným spotřebitelským chováním domácností, které vynakládaly několikanásobně více svých prostředků na pořízení či rekonstrukci bydlení (v roce 2007 byla hodnota těchto vydání téměř 2krát vyšší než v roce 2006). V letech 2009 až 2011 se podíly ustálily na hodnotách kolem 89,5 % a 10,5 %.

Zvyšování nákladů na bydlení a energie

Ještě v první polovině 90. let jednoznačně ve struktuře vydání zpravodajského souboru SRÚ dominovala vydání za potraviny, postupem doby se však projevilo takřka desetinásobné zvýšení nákladů na bydlení a energie. Od konce 90. let začala být nezbytná vydání za potraviny a nealkoholické nápoje a za bydlení a energie dlouhodobě dvěma nejvýznamnějšími položkami struktury spotřebních vydání, dohromady

představují kolem 40 %. V letech 2000 až 2010 se průběžně snižoval podíl vydání za potraviny a nealkoholické nápoje, z 23,2 % v roce 2000 nakonec klesl až na 19,3 % v letech 2009 a 2010. V předběžných výsledcích za rok 2011 je pak tento podíl ještě o něco nižší. Opačný trend ve stejném období lze vysledovat u podílu vydání za bydlení a energie, který se z 18,4 % zvýšil na 21,7 %, a v předběžných výsledcích za rok 2011 dokonce na 22,4 %. Do roku 2005 se podíly zmíněných dvou výdajových skupin stále více přibližovaly, poté se několik

let pohybovaly na podobné úrovni a v posledních třech letech se vydání za bydlení a energie stala nejvýznamnější výdajovou položkou vůbec.

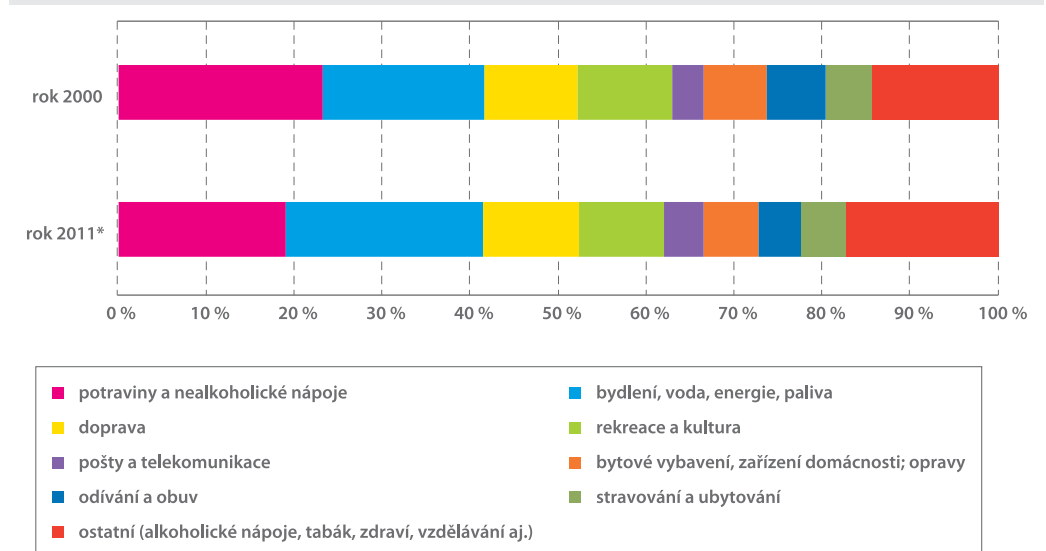
Změny v hospodaření domácností

V letech 2000 až 2011 stagnovaly (s mírnými meziročními výkyvy náhodného charakteru) podíly vydání za dopravu (asi 11 %), za vzdělávání (asi 0,5 %) a za stravování a ubytování (asi 5 %). Dlouhodobě stagnující podíly, které se však v posledních letech začaly

postupně snižovat, byly charakteristické pro vydání za bytové vybavení a zařízení domácnosti (za rok 2011 v předběžných výsledcích podíl 6,2 %) a za rekreaci a kulturu (pokles na necelých 10 %). Do jisté míry to souviselo s tím, že se jedná o vydání, která nejsou pro domácnosti nezbytná a na nichž se dá snáze šetřit. Členové domácností postupně vynakládali větší podíly svých prostředků za péči o zdraví. Jejich růst byl plynulý a rozdíl mezi roky 2000 a 2008 činil 1,1 procentního bodu, takže podíl dosáhl hodnoty 2,7 %, na niž se v posledních pěti letech ustálil. Na struktuře se projevil i trend v rozvoji telekomunikačních služeb. Podíl vydání za pošty a telekomunikace se z původních 3,5 % v roce 2000 průběžně zvyšoval a od roku 2004 se až dodnes pohybuje v rozmezí 4,5 až 4,8 %.

Růst podílu vydání za ostatní zboží a služby je způsoben především tím, že domácnosti průběžně vynakládaly větší část svých prostředků na pojištění a finanční služby. Naopak stále menší část svých prostředků domácnosti utracely za odívání a obuv, což především ovlivnil pokles cen.

Struktury spotřebních vydání domácností statistiky rodinných účtů v letech 2000 a 2011 (v %)

Zdroj: ČSÚ | * předběžné údaje